

Нагірна Яна Віталіївна,

студентка четвертого курсу юридичного факультету
Дніпропетровського державного університету
внутрішніх справ

Тимченко Лілія Михайлівна,

старший викладач кафедри цивільно-правових
дисциплін Дніпропетровського державного університету
внутрішніх справ

ЮРИДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОЦЕДУРИ БАНКРУТСТВА У КРАЇНАХ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

У держав-членів ЄС правове регулювання процедур банкрутства загалом залишається у сфері національного права, а законодавство рівня ЄС (або так зване «наднаціональне») урегулює лише окремі аспекти (наприклад, транскордонне банкрутство). У зв'язку з цим у кожній європейській державі можуть бути не тільки загальні правові норми (як правило, це спільні норми-принципи), а і власні характерні риси правових механізмів банкрутства, зумовлені особливостями розвитку конкретного суспільства та важливістю певних компаній для економіки таких країн.

Сучасне законодавство про неспроможність багатьох країн світу надає реальні переваги всім учасникам відносин майнового характеру у сфері бізнесу: неспроможний боржник реорганізовує свої справи під контролем суду, кредитори отримують можливість отримати задоволення із майна неспроможного боржника, а держава отримує надзвичайно ефективний механізм саморегуляції ринку.

Історія розвитку інституту банкрутства в Україні налічує три десятиріччя, протягом яких провідні вчені Б. М. Поляков, О. О. Терещенко, М. В. Телюкіна, Г. Б. Юн, І. А. Бланк розглядають банкрутство як одне з питань теорії і практики антикризового управління, уточнюють сутність та причини банкрутства, удосконалюють механізм державного регулювання фінансового оздоровлення боржників і ліквідації банкрутів. Результати їх пропозицій та удосконалень упроваджено у процес розвитку нормативної бази з питань банкрутства. У численних джерелах аналізується схожість і відмінність законодавства з питань банкрутства західних та пострадянських країн, а вчені-юристи В. В. Джуно, Бірюков О. М., В. В. Кулешов порушують проблеми адаптації національного законодавства в контексті євроінтеграції.

Норми процедури банкрутства не згадуються у ст. 51(2) Угоди про партнерство та співробітництво як предмет для негайної гармонізації з правом Європейського Союзу, хоча законодавство про банкрутство є важливим показником ринкових відносин, а також виступає певною мірою індикатором успішності здійснення реформ у сфері економіки і права [5].

Європейський Союз (далі - ЄС) приділяє особливу увагу законодавству про банкрутство як базі для створення фундаменту для чесної конкуренції в умовах ринку. Забезпечуючи справедливий режим регулювання у сфері банкрутства, країна-претендент на членство в ЄС демонструє свою готовність до створення рівних умов для всіх учасників ринку. Зразком такого належного правового регулювання можна назвати європейське законодавство, враховуючи цивілізовану практику банкрутств підприємств у європейських державах. Для України досвід та особливості правового регулювання країн Європейського Союзу є актуальними у контексті євроінтеграційного зовнішньополітичного курсу, особливо враховуючи зобов'язання України про повне «узгодження галузевого та горизонтального законодавства України, інституцій та стандартів з галузевим і горизонтальним законодавством, інституціями та стандартами ЄС» відповідно до ч. 1 ст. 57 Угоди про асоціацію України з ЄС[5].

Однією з найважливіших цілей регулювання відносин банкрутства є забезпечення рівного захисту прав та законних інтересів кредиторів і боржника. Забезпечення у справах про банкрутство рівного відношення як до приватних, так і держаних підприємств визнається необхідним елементом національного законодавства про банкрутство країн - претендентів на членство в Євросоюзі [2, С.134].

Серед тих принципів і стандартів законодавства про банкрутство, що сьогодні відомі у світі, найважливішими є такі:

ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ ПРОБЛЕМИ ЗАСТОСУВАННЯ НОРМ ЦИВІЛЬНОГО,
ТРУДОВОГО ТА ГОСПОДАРСЬКОГО ПРАВА В СУЧАСНИХ УМОВАХ

- законодавство про банкрутство повинно надавати кожному підприємцю відкриті та зрозумілі правові способи розв'язання проблем заборгованості;
- законодавство повинно включати будь-які форми втручання держави у процедури банкрутства;
- рівне та недискримінаційне відношення повинно бути забезпечено усім підприємцям, які беруть участь у процедурах банкрутства як в якості боржника, так і кредиторів[1].

Серед спеціальних нормативних документів ЄС, що присвячені регулюванню певних аспектів відносин із банкрутства учасників торговельного обороту, є Директива Ради 80/987/ЄЕС від 20 жовтня 1980 р., що спрямована на захист прав працівників у разі неспроможності працедавця. Окремі питання, пов'язані з особливостями здійснення ліквідації страхових організацій та банківських установ, включаючи й шляхом застосування процедур банкрутства, регулюються Директивою 2001/17/ЄС Європейського Парламенту і Ради від 19 березня 2001 р. про реорганізацію та ліквідацію страхових організацій та Директивою 2001/24/ЄС Європейського Парламенту і Ради від 4 травня 2001 р. про реорганізацію та ліквідацію кредитних інститутів[2, С. 134].

Без реформування законодавства про банкрутство, з одного боку, Україна не зможе ефективно здійснювати ринкові перетворення, а з іншого - певні проблеми будуть виникати і за межами території країни при необхідності захисту своїх інтересів та майнових прав українських підприємців. Невипадково, що іноземні інвестори поки що не бачать при здійсненні інвестування в Україні переваг (успішних прикладів) від використання процедур банкрутства для розв'язання проблем заборгованості[3].

Отже, процедури банкрутства країн ЄС мають національні особливості, які завдяки своїм правовим засобам тяжіють або до захисту приватних інтересів суб'єктів господарювання, або збереження господарського порядку завдяки гарантуванню з боку держави виконання боржниками їх зобов'язань перед кредиторами навіть у випадках фінансових втрат із ознаками стану неоплатності. Також на основі проведеного аналізу законодавства про банкрутство країн ЄС встановлено, що спільним для законодавства європейських держав є послідовна реалізація принципу рівності усіх форм власності та рівного правового статусу усіх учасників ринку незалежно від форми власності.

Бібліографічні посилання:

1. Астраханцева Е. А. Финансовое оздоровление организации: проблемы учетно-аналитического обеспечения. Москва – Берлин: ДиректМедиа, 2014. 215 с.
2. Бірюков О. М. Банкрутство в контексті європейської інтеграції України. Наукові записки. Том 53. Юридичні науки. Київ: Вид. дім «Києво-Могилян.акад.», 2006. С. 135 – 138.
3. Законодательство Бельгии о банкротстве и конкурдате. URL: <http://pandia.ru/text/77/231/33422.php>.
4. Коммерческий кодекс Франции / предисл., пер. с фр., допол., словарьсправ.и комм. В. Н. Захватаева. Москва: Wolters Kluwer, 2008. 1272 с.
5. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони. URL: http://www.kmu.gov.ua/kmu/docs/EA/00_UkraineEU_Association_Agreee.

Мінченко Андрій Олександрович,

кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри цивільного, господарського та
екологічного права Університету митної справи та
фінансів

Візір Ольга Олександрівна,

студент Університету митної справи та фінансів

**ОБМЕЖЕННЯ ДОСТУПУ ДО ПРАВОСУДДЯ В ЦИВІЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ УКРАЇНИ
КРИЗЬ ПРИЗМУ ПРАВОВИХ ПОЗИЦІЙ МІЖНАРОДНОЇ СПІЛЬНОТИ**

1. Конституція України, закони України та міжнародно-правові акти гарантують кожному